

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/1999 rd

Statsrådets EU-redogörelse med anledning av förberedelserna inför Världshandelsorganisationens (WTO) nya förhandlingsrunda (The Millenium Round)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 1 oktober 1999 utrikesministeriets brev (22.9.1999, 27.9.1999, 28.9.1999 och 29.9.1999) om statsrådets EU-redogörelse med anledning av förberedelserna inför Världshandelsorganisationens (WTO) nya förhandlingsrunda (The Millenium Round, E 15/1999 rd) till utrikesutskottet för kännedom och eventuella åtgärder.

- linjedirektör Kim Luotonen, utrikesministeriet
- handelspolitiske sekreteraren Mika Rönkkö, Servicecentrum för biståndssamarbete r.f. (KEPA)
- Ville-Veikko Hirvelä, representant för frivilligorganisationernas WTO-kampanj.

Samband med andra utlåtanden

Utskottet har tidigare lämnat utlåtande UtUU 6/1999 rd i ärendet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

STATSRÅDETS EU-REDOGÖRELSE

Förslaget

Statsrådets EU-redogörelser gäller förbedelserna inför Världshandelsorganisationens (WTO) nästa förhandlingsrunda. Avsikten är att rådet för allmänna frågor i Europeiska unionen vid sitt möte den 11 oktober 1999 skall godkänna slutsatserna om förberedelserna för WTO:s ministerkonferens i Seattle 30.11—3.12.1999.

EU:s mål är att befästa det multilaterala handelssystemet och WTO-systemet. Avsikten är att parterna i utkastet till slutsatser skall beakta sambanden mellan handel och investeringar

samt investeringar och konkurrens- och miljöpolitiken, handelns sociala effekter samt konsumenternas intressen och medborgaropinionen.

Utöver utvecklingen av regelverket för världshandeln anser statsrådet att integreringen av utvecklingsländerna i världsekonomin är viktig och att deras intressen skall ingå i den breda agenda för förhandlingarna som är EU:s mål. Hållbar utveckling är ett genomgående tema för EU:s mål och den är enligt statsrådet en central utgångspunkt för förhandlingsrundan.

Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet kan godkänna utkastet till slutsatserna och Finlands mål som EU-ordförande är att utkastet godkänns i rådet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Allmänna synpunkter på WTO:s förhandlingsrunda

Redogörelsen till utskottet gäller förberedelser för ministerkonferensen i Seattle. Ministerkonferensen i Seattle fattar beslut om formerna, längden och agendan för den kommande förhandlingsrundan. De egentliga förhandlingarna inleds senare.

EU:s mål är att för förhandlingsrundan få en bred agenda som utöver frågor i anslutning till själva handeln även skall behandla anknyttande frågor som förhållandet mellan handel och miljö och hänsyn till viktiga arbetsnormer. Utskottet anser att statsrådets ställningstagande för en bred agenda är motiverad och omfattar stora utskottets ställningstagande i dess utlåtande (StoUU 1/1999 rd). Enligt ställningstagandet kan en bred agenda anses vara motiverad med tanke på såväl EU:s och Finlands ekonomiska och samhällspolitiska intressen som hänsynen till utvecklingsländernas behov. Med hjälp av en bred agenda kan man enligt utskottet i förhandlingarna på bästa sätt beakta de utmaningar som den växande världshandeln och globaliseringen ställer på en hållbar utveckling.

Avsikten är att WTO:s verksamhetsfält under den nya förhandlingsrundan skall utvidgas betydligt. Normerna för den internationella handeln bör enligt utskottet inte utvecklas separat från annat internationellt samarbete utan man skall i så stor utsträckning som möjligt beakta det arbete som utförts i andra internationella organisationer och de anknyttande internationella förpliktelser som är bindande för staterna. Särskilt viktigt är, menar utskottet, samarbetet med internationella finansinstitut som Världsbanken

och Internationella valutafonden IMF i frågor som gäller bättre villkor för de fattigaste utvecklingsländerna, likaså samarbetet med Internationella arbetsorganisationen ILO när det gäller att beakta centrala miniminormer i arbetslivet (förbud mot barnarbete, förbud mot tvångsarbete, rätten att organisera sig och diskrimineringsförbud i internationell handel).

Under WTO:s förhandlingsrunda skall en så stor öppenhet som möjligt eftersträvas, vilket understrukits i riksdagsutskottens tidigare utlåtanden. Det bör enligt utskottet skapas klara procedurer för frivilligorganisationernas medverkan i förhandlingsrundan, till exempel på basis av den praxis som utvecklats i Förenta nationerna.

Utskottet konstaterar att stora utskottet i sitt utlåtande StoUU 1/1999 rd på basis av specialutskottens utlåtanden i tillräcklig utsträckning behandlat substansfrågorna för nästa förhandlingsrunda och tar av denna anledning inte upp dessa på nytt bortsett från utvecklingsländernas ställning.

Beaktande av utvecklingsländernas ställning

Utskottet understryker att ett godkännande av en bred agenda förutsätter, speciellt i frågor som gäller utvecklingsländerna, ett enhetligt och koherent betraktelsesätt av Europeiska unionen med avseende på de centrala målen för Finlands och EU:s biståndspolitik. Europeiska unionen bör, anser utskottet, fortsätta strävandena att skingra utvecklingsländernas misstankar när det gäller så kallade nya frågor som föremål för förhandlingar.

Utskottet anser att det är viktigt att det i förhandlingarna kan uppnås samförstånd om den tilltänkta agendan mellan utvecklingsländerna

och industriländerna och även inom landgrupperna. Det är viktigt att öka rättvisan i det internationella handelssystemet och på detta sätt öka utvecklingsländernas förtroende för systemet. Klara och objektiva regler för den internationella handeln, som också beaktar utvecklingsländernas speciella problem, är centrala i dessa strävanden. Utveckling av det internationella handelssystemet och bättre samordning av utvecklingssamarbetet, mål som Europeiska unionen för sin del strävat efter, bör också bli bärande principer för WTO.

Utskottet menar att utvecklingsländernas möjligheter att delta i det internationella ekonomiska samarbetet bör främjas till exempel genom att produkter från de minst utvecklade länderna, det vill säga LDC-länderna, så snart som möjligt och senast vid utgången av förhandlingsrundan garanteras en tullfri och kvotfri handel med Europeiska unionen och andra industriländer och i så stor utsträckning som möjligt även med övriga WTO-länder.

Det är viktigt att utvecklingsländerna får bättre förutsättningar att fullt ut delta i WTO-systemet som blir allt mer komplicerat, menar utskottet. Utskottet understöder strävandena att förbättra förutsättningarna för utvecklingsländerna att delta i tvistlösning i WTO-systemet, till exempel genom det föreslagna juridiska centret, och anser att Finland bör inta en aktivare roll när det gäller att understödja dessa strävanden.

Hörande av riksdagen om fortsatta förberedelser inför förhandlingsrundan

De slutsatser som kommer att godkännas av rådet för allmänna frågor innehåller inga detaljerade förhandlingsmål för Europeiska unionen. Detta är enligt utskottet förståeligt med tanke på karaktären av ministerkonferensen i Seattle. Utskottet konstaterar med hänvisning till sitt utlåtande UtUU 6/1999 rd att statsrådet även i fortsättningen bör informera riksdagen om förberedelserna inför förhandlingsrundan och hur förhandlingarna framskrider.

Utskottet anser det är nödvändigt att riksdagen får detaljerad information om Europeiska unionens och Finlands förhandlingspositioner innan de egentliga förhandlingarna inleds. I detta sammanhang bör enligt utskottet en övergripande bedömning göras av dessa positioner i förhållande till allmänna mål för Finlands utrikespolitik, till exempel deras effekter på Finlands biståndspolitik, internationella miljöpolitik och frågor om mänskliga rättigheter.

Utlåtande

Utrikesutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet med de ovan nämnda anmärkningarna omfattar statsrådets ståndpunkt och

förutsätter att statsrådet hör riksdagen om Finlands förhandlingspositioner innan de egentliga förhandlingarna inleds och under själva förhandlingarna.

Helsingfors den 8 oktober 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
vordf. Gunnar Jansson /sv
medl. Ulla Anttila /gröna
Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
Antti Kalliomäki /sd
Bjarne Kallis /fkf
Antero Kekkonen /sd

Kimmo Kiljunen /sd
Outi Ojala /vänst
Kalevi Olin /sd
Hannu Takkula /cent
Martti Tiuri /saml
Ben Zyskowitz /saml
suppl. Paula Kokkonen /saml.